

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 22-23 september 2011

Dagordningspunkt 5, gemensamma kommittén

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1931/2006 vad gäller inlemmande av Kaliningradområdet och vissa polska administrativa distrikt i det område som anses som gränsområde

Dokument: Ordförandeskapet har inte aviserat något dokument.

Tidigare dokument: 13344/11 FRONT 101 VISA 148 CODEC 1297
COMIX (bifogas)
KOM(2011) 461 slutlig
Faktapromemoria 2003/04:FPM87 (ursprungliga förordningsförslaget)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: -

Bakgrund

Förordningen om lokal gränstrafik (1931/2006) antogs 2006 och innehåller bestämmelser för ingående av avtal mellan ett EU-land och ett med landgräns angränsande tredjeland om undantag från de ordinarie viseringskraven inom EU. Ett avtal om lokal gränstrafik medför att de personer som bor inom i avtalet definierat område (normalt 30 km men maximalt 50 km på varsin sida om Schengengränsen) får röra sig fritt inom området utan visering. I stället för visering ska ett LBT-tillstånd (Local Border Traffic) utfärdas av berörda myndigheter. Detta gäller reciprokt även för berörda EU-medborgare.

Kommissionen har granskat tillämpningen av förordningen vid två tillfällen, senast i en andra rapport¹ i februari 2011. Kommissionen drog i den andra rapporten slutsatsen att ordningen för lokal gränstrafik underlättar livet för människor som bor nära medlemsstaternas yttre landgränser och det finns inget särskilt som tyder på att systemet missbrukas. Kommissionen konstaterade också att på grund av den särskilda situationen i Kaliningrad – Kaliningradområdet i Ryska federationen med en befolkning på nästan en miljon invånare blev den enda enklaven inom EU efter utvidgningen år 2004 – kan en ändring av förordningen om lokal gränstrafik vara motiverad för att möjliggöra att hela området kan omfattas av ett avtal om lokal gränstrafik. Det finns inga andra områden i Europa som utgör en sådan enklav och det finns därför behov att underlätta resor för invånarna i området för att undvika att Kaliningrad isoleras från sina grannar.

Vid rådets möte den 22-23 september ska kommissionen presentera sitt förslag till ändring av förordningen om lokal gränstrafik och därefter ska ett första meningsutbyte äga rum.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 77.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget ändrar förordningen om lokal gränstrafik, som grundades på motsvarande bestämmelse i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, dvs. artikel 62.2 a (yttre gränser). Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget till förordning ska antas. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Förordningen om lokal gränstrafik utgör ett undantag från gemensamma och grundläggande viseringskrav inom EU. För Sverige är det viktigt att en ändring av förordningen inte skapar prejudikat för att undanta även andra gränsnära områden än de som nu föreslås, medför säkerhetsrisker eller sådan rörlighet som bidrar till ökade utgifter för statsbudgeten.

Sverige välkomnar att kommissionen presenterat ett förslag till lösning på den särskilda situationen med Kaliningrad. Sverige kan ge stöd till att i detta specifika fall göra ett undantag och inkludera hela Kaliningradområdet i ett avtal om lokal gränstrafik trots att det är större än det idag tillåtna gränsområdet enligt gällande förordning på maximalt

¹ KOM(2011) 47 av den 9 februari 2011.

50 km, eftersom det inte bör kunna leda till prejudicerande effekt i övrigt.

Vad gäller frågan om utvidgningen av ett motsvarande område på den polska sidan anser Sverige att motiveringen i kommissionens förslag är bristfällig och behöver därför ytterligare information innan ställning kan tas i frågan. Risken är att ett sådant undantag får en prejudicerande effekt på övriga länder som har ingått eller som kan komma att ingå avtal med tredje land om lokal gränstrafik.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig.

Förslaget

Kommissionen föreslår i förslaget till ändring av förordningen om lokal gränstrafik att hela Kaliningradområdet ska omfattas av förordningens tillämpningsområde och därmed kunna omfattas av ett avtal om lokal gränstrafik. Det föreslås dessutom att utvidningen av gränsområdet ska vara lika stort på den polska sidan, d.v.s. det kommer att sträcka sig längre än det idag tillåtna avståndet från gränsen på maximalt 50 km in på den polska sidan. Kommissionens motivering till ändringen är begränsad och det hänvisas endast till att ekonomiska och kulturella intressen ska främjas. Kommissionen menar dock att detta specialfall inte ska påverka den allmänna definitionen av begreppet gränsområde (30/50 km-området).

Vad innebär förordningen om lokal gränstrafik?

Syftet med förordningen om lokal gränstrafik är att det dagliga livet för de boende i gränstrakten utanför Schengenområdet inte ska göras omöjligt om man t.ex. arbetar eller har mark på andra sidan gränsen (d.v.s. i en MS). Det fastslås i förordningen att gränserna mot grannländerna inte ska ”utgöra hinder för handel, socialt och kulturellt utbyte eller regionalt samarbete”. Detta är ett *undantag* från de allmänna bestämmelserna om personers passage av EU:s yttre gräns (gränskodexen) och är *begränsat* till gränsområdet. En MS och ett tredjeland med gemensam landgräns kan därför ingå avtal om lokal gränstrafik.

Gränsområde definieras i förordningen som ett område som sträcker sig högst 30 km från Schengen gränsen på vardera sida. De berörda staterna ska i sina bilaterala överenskommelser om lokal gränstrafik specificera vilka lokala förvaltningsområden som ska utgöra gränsområdet. Om någon del av ett sådant område är belägen mer än 30 km men mindre än 50 km från gränsen kan det ändå anses som en del av gränsområdet.

Ett avtal om lokal gränstrafik medför att de personer som bor inom i avtalet definierat område (d.v.s. maximalt 50 km på varsin sida om Schengen gränsen) får röra sig fritt inom området utan visering. I stället för visering ska ett LBT-tillstånd (Local Border Traffic) utfärdas av berörda myndigheter. Detta gäller reciprokt även för berörda EU-medborgare.

Förordningen uppställer de krav och villkor som måste vara uppfyllda i samband med att man underlättar för *gränsboende* att passera en yttre landgräns. Dessa kriterier och villkor bygger på en avvägning av å ena sidan intresset av att underlätta gränspassage för gränsboende med ärliga avsikter som har *legitima skäl att ofta passera en yttre landgräns* och å andra sidan behovet av att förebygga olaglig invandring och potentiella hot mot säkerheten orsakade av olaglig verksamhet.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

Inga gällande svenska regler kommer att påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser.

Övrigt